

ממעין השיירה

במשנת רבוה"ק מאיז'בצא וראדזין זצלה"ה

חג
הפסח

עלון
מס' 39

הגדה של פסח בית יעקב ספר הזמנים (סדר ההגדה אות א)

מתוך השיעור בספרי רבותינו זי"ע
על ידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יציאת מצרים בכל נעלמי הנפש הנסתרים בבני ישראל הוא רק בכח השי"ת העליון על כל השרשים, ובאם היו יוצאים בכוחם או בכל דרך היה נשאר במ ניצוץ שורש רע, והיה מתגלה ומבצבץ זאת בנפשות, הדורות הבאים והיו נאחזים וחוזרים אל שורש הרע, כי אך ביד ה' הוא לזכך השורשים והתעלומות.

ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. לכאורה נראה מזה כאילו היה ההוצאה בדרך מקרה ח"ו שדוקא בשעה הזו היה יכול להיות הגאולה ולא אח"ז, והלא ישועת השי"ת יכול להיות בכל עת. אכן הענין בזה כדאי בתזוה"ק (ע"ט): שאל ר' אלעזר לר"ש כמה פעמים כתיב יציאת מצרים בתורה ומה משבח קוב"ה כל כך ביציאת מצרים. והשיב לו להודיע שהשיעבוד לא היה שיעבוד גופני בלבד רק שהיו משוקעים בדעתם בזרם תאוות מצרים מאוד, ולזה נזכר בתורה חמשים פעמים יציאת מצרים ובכל פעם נזכר בלשון אחר שכל אחד מורה על תאוה אחרת שהיו משוקעים בה במצרים והשי"ת הוציאם משם והבדילם מאותן התאוות שכל מעמקי לבם היו משוקעים בהם. שכל כחות הלב נחלק לנו"ן בסוד חמישים שערי בינה שהלב מבין, שבשר הלב אינו חתיכה אחת רק כגילדי בצלים זה בתוך זה בתוך זה, ולזה נקרא לב שמלבלב גילדי גילדי זה על זה. ומורה שכל מעמקי לבם היו משוקעים באלו החמדות, עד שלא היה כח לשום מלאך לירד למצרים רק הקב"ה בכבודו.

ואם בתוך המעמקי הלב האדם משוקע באיזה תאוה נסתעף מזה שהדורות הנולדים ממנו הם ג"כ משוקעים בהתאוה הזאת. וזהו הרי אנו ובנינו וכו', ואין הפירוש במספר הדורות אשר עד הדור ההוא היינו בגלות שם, אכן באדם אחד נכלל בו כל הדורות שעתיד לצאת ממנו. כי הבנים הם התגלות הרצונות של האב, ומהרצונות [הבלתי] נגלים והמפורשים נולד מהם בני בנים אשר הרצון מזה יתמהמה עד שיבוא להתגלות. וזה שמשבח כאן שבחו של מקום לידע אשר מאיזה מקום טומאה הוציאם אשר אילו לא הוציא הקב"ה הרי אנו ובנינו ובני בנינו, היינו הנסתרות והמעמקי הלב של אותו הדור היו כל כך משוקעים ומשועבדים, עד אשר אנו היינו ג"כ משוקעים. וזהו היינו, אף שאנו לא היינו שם עדיין נולדים, עכ"ז היינו משועבדים אז כבר מגודל החמדות והתאוות רעות שהיו משוקעים אז, היינו ג"כ נכללים בהם בעת שהיו משוקעים. וזהו בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, שאנו כלולים באבותינו, נמצא שאנו גם כן היינו משועבדים אז והשי"ת הוציאנו גם כן לחירות עולם:

הרצונות והתשוקות הטמונים עמוק בתוך נפשו של אדם, נעלמים הם לפעמים גם מהאדם עצמו, ואפשר גם שלא יצאו לאורה לעינים ובפעולת מעשה לעולם, ותהיה ברצון כבוש וטמון בתוכו ונעלם מכל בני אדם וממנו בעצמו עד יסתובב סיבה לעורר תעלומתו או עד מותו, כי אמנם הרצון הנגלה והמורגש אצל

האדם הוא רק חלק אחד מחמישים מתוך חמישים שערי בינת הלב החלק החיצוני והנגלה שיכולים למששו ולהרגישו במודעותו והכרתו, אבל לפני מרצון ותשוקה זו מונח עוד חלק מהנפש אשר עוד לא נגלה ולא יצא אל הפועל לא בהרגשה ולא במעשה ותחת זו מונח עוד עומק גלד לפני מגלד עד חמישים. ולזה גם כאשר האדם יעבוד על עצמו בריבוי בירורים ובתחבולות לשנות ולהטות את נפשו מן הרע אל הטוב לזכך ולברר את נפשו הנה לא יוכל עשות פעולה לשרש אחר הרע רק בחלק נפשו הנגלה והידוע אליו, אשר אך שם מקום חלק מקומו עבודתו וביורו, כי רק חלק זה מסור בידו לטב או למוטב, וכל כמה שיצוץ על פניו מהכרת עמקי ותעלומות נפשו וליבו אל הרגשתו ואל דעתו יוכל גם שם לעשות פעולה, כי רק במקום הכרת ותפיסה שם אפשרות תפיסת יד וכח בחירת האדם ואחיזת ואחיזה על נפשו להטותה לתקנה ולבררה, אבל מקום שאין שם תפיסה והכרה וידיעה שם אין יד האדם וכוחותיו מגיעות כלל, ואין שם תחום עבודתו ויכולתו. ולזה ימצא כי האדם יעסוק ויברר עצמו על פי ראות עיניו עד תכלית השלימות והגמר, אבל אמנם ככלות כל התאמצות עבודתו בכל יכולת כוחו תוך תוכו יבצבץ בו שלא מרצונו ושלא מדעתו, וחלקיו הנעלמים הפנימיים העצמיים גוברים ועולים על חלק נפשו המסור בידו אשר עבד בה לבררה ולזככה עד תום.

הנה כי כן אין ביד האדם לגאול את נפשו ונשמתו גאולה שלימה מקיפה וכוללת כלל וכלל, כי אין הוא עצמו מסור בידו, באשר כי רק בחלק נפשו המודעת והמורגש אליו שם מקום יכולת עבודתו, כי רק שם היקף הכרת והרגשת וידיעת עצמו.

ואמנם השורש הנעלם שהוא העצמי של האדם ינצח ויתגבר עם הזמן על החלק החיצוני הנגלה ומורגש, ואט אט יעלה ויצוץ ויתעלה על פני הנפש מן הכח אל הפועל ומן ההעלם אל הגילוי, כי העצם גובר על המקרה, והאדם הולך (בטבעו ושלא מדעתו כלל) אל עצמו ואל טבעו. ואף אם מהלך רב וסיבות ועיכובים שונים מעכבים ומאריכים את הדרך, אבל אצל הבנים אשר הם עצם ומהות האב והמשך חיי האב, בהם יתגלה ויתראה עצם ומהות האב בחלקיו הפנימיים העצמיים

והשורשיים מה שלפעמים לא נתגלה אף אצל האב עצמו, כי הבנים הם מעמקי הלב של האב (פרי צדיק בא ב' בשם ה"ק מאי' בצע) ותעלומות לב האדם נתראה ביוצאי חלציו שעל ידם נתגלה מחשבותיו (מי השילוח ח"ב ויחי), באשר כי הבנים הם ענפים היוצאים משורש האב, המוציאים אל הפועל מה שנמצא בתוך שורש האב טמון ונעלם שלא יצאו אל הפועל מצד סיבות ועיכובים שונים, כי הבן חוטר ויוצא מן השורש והנעלם של האב, לא מחיצוניותו ומחלק נפשו הגלויה הידועה אליו אשר היא בפועל ובשליטת האדם. ולזה הנה במציאות נפש הבנים מתהוים ונבנים מן הרצונות הנעלמים של האב הקרובים אל החיצוניות ואל ההתגלות, והבני בנים יבואו אל גלד נפש יותר הנעלם הנסתר והטמון יותר וכן בהשתלשלות הדורות יתגלה ויצא אל הפועל כל תעלומותיו ומטמוניות עצמיות נפשו, כי למה שעמוק ונעלם מאד יצטרך המשך זמן להתממה עד שיצוץ ויבוא אל הפועל ואל תכלית בְּיָנָיו לפרוח פרח ולגמול פרי בחלק הנגלה והנרגש והנראה, אבל אט אט במשך אריכות זמן הנה יגלה ויצוץ כל עמקי שערי הבינה הנעלמים שבנפש האדם ויבואו לידי גמר ולידי התגלות!.

ומזה הענין יובן מעט ענין קדושת ישראל אשר הוציאים הקב"ה מכל זוהמת מצרים ומכל הטומאות והפחיתויות בכל חלקי נפשותם בתכלית הבירור והזיכוך בכל חמשים שערי בינת הלב דהיינו מנקודת ראשית השורש עד גמר לבושים הנגלים המורגשים והמודעים המתראים לעין האדם הרואה אך לעינים. ויציאה וליבון זה אינו אלא ביד השי"ת בורא כל הנשמות היוצר יחד ליבם לפעול כזאת עד מקורי המעיין בכל השערים הנעלמים, כי ישראל במצרים היו שקועים בתשוקות ורצונות רעים בכל נעלמי נפשותם פנימה עמוק עמוק, ואף אם היו יוצאים בכח עצמם או באיזה דרך שהוא מטומאת מצרים שהיו שקועים שם בפועל, אבל בחלקי הנעלם והפנימי בנפשותם אשר שם אין אפשרות כלל להאדם ביכולת בירורו לגאול את עצמו ולשנות שם בשורשיו, ואף אם ידמה האדם כי זיכך את עצמו וטיהר את נפשו בתכלית ואין לו תשוקה וחשק ושייכות אל הרע וליבו חלל בקרבו עד שאין לו פסולת פחיתות כלל וכלל, הנה אין זה אלא

1. [ז"ל צדקת הצדיק אות פ"ו: "אם הבן רשע על כרחך היה איזה פסולת בהאב הנעלם, וזהו פוקד עון אבות על בנים (שמות ל"ד ז) ואמר ז"ל (סנהדרין כ"ז ב) בשאוחזין מעשה אבותיהם, והוא עון אבות ממש, ואינו חוץ משורת הדין"]

הנה לולא עזרתה לו הרוצה בעבודת עמו ישראל ברצון לא תכון העבודה עד עומק אמת להתכונן לעד, ורק הוא ית' הוא גומר עלינו להכניס ולהקביע בירורי העבודות והתאמצות הפעולות החיצונות לתוך שורש ועצם הנפש עד המקור להתכונן שם שתהיה הפעולה פועלת עד למהות עצמו. אמנם ישראל קדושים הם בעצם ובשורש, וכל ההתברריות ועבודתם הם על הלבושים בעולם הבחירה והעלם הקדושה, ולזה הנה גם כל פעולתם בטובה הם ממקור הקודש משורשם העצמי וגופא בתר רישא אזיל, ולזה יכו הפעולות שורש גם במקורם ובשורשם, והענינים ארוכים ורחבים ונתבארו בספרי רבותינו נ"ע באריכות הביאור).

והנה כל טהרת בני ישראל בכל הדורות עד דורינו אנו, הוא מטהרת יציאת מצרים של האבות אז בעת היציאה, כי כל דורות ישראל הם ענפים משורשי האבות יוצאי מצרים, ואילו לא נגאלו אז עד היסוד בכל המקורות והשורשים בתכלית הבירור והקדושה היה שורש רע זה הנשאר בתעלומות יוצא ומתגלה במשך הדורות אל הפועל בהתגלות ובקביעות אצל הבנים, הרי שכל נפשות בית ישראל לדורות עולם יצאו ממצרים מן הטומאה אל הקדושה בהיותם בכח ובנעלם בתוך האבות, וחירות הקדושה מחמישים שערי בינת הלב של נפשות היוצאים ממצרים היא אשר יוצאת אל הפועל בכל דור ודור ביוצאי יריכם, וזהו ענין חמישים הפעמים שנכתב בתורה ענין יציאת מצרים, שהם מורים על היציאה לחירות בכל חמישים שערי הנפש ובינת הלב של נפשות ישראל בכל קומתם ובכל לבושיהם ושורשיהם בתכלית הזיכור והבירור עד דורות עולם עץ פרי עושה פרי למינו אשר זרעו בו זרע ברך ה' נצר מטעיו מעשה ידיו להתפאר לנצח עולמים

בחלק נפשו הנגלית אליו אשר רק היא בתחום הכרתו ושם יכולת השינוי על ידי עבודתו בקודש, אבל שורשיו הנעלמים זה אינו ביכולת ההשתנות ע"י מעשיו, והם אמנם אשר יתגלו ויעשו פרי בבנים, והנעלמים יותר יתגלו אצל הבני בנים וכן להלאה, עד כי עצמותו האמיתית הנעלם ממנו היא אשר תשאר בקביעותו ובהמשכיותו באין שינוי.

ולזה יחרד כל איש כאשר ישים הענין המאויים הלזה אל ליבו שאין לו ידיעה והכרה וכח בחירה אמיתית על נעלמי נפשו שהם עפ"י האמת עצמיותו וטבעיו החקוקים בתוך תוכו, וישים אל הקב"ה פניו לבקש רחמים ותחנונים לזכך את נעלמי עמקי עצמיותו מה שאין בכח מעשיו לפעול להתאחז שם לעקור נטוע, כי אך בה' אלוקי ישראל תשועת עולמים שהוא פועל אמת שפעולתו אמת לנצח עולם בשורשי מקוריו אשר מהם יבנה בנין עדי עד בבניו ובני בניו שהם מהות עצמו והתגלות נעלמי מציאותו.

וביציאת מצרים אז הוציא הקב"ה בעצמו את שורשי נפשות ישראל מכל זוהמה ומכל התאחזות תשוקה וחמדה רעה להיותם נטעי נעמנים זרע אמת ועמך כולם צדיקים מטהרים ומזוככים מזוקקי שבעתיים, והיתה יהודה לקדשו נחלת ה' עמו וצאן מרעיתו בתכלית הטהרה והקדושה לחירות עולם ולנצח בכל חלקיהם ונעלמי תעלומות נפשם ונשמתם אשר יתגלו ויעשו פרי בבנים ובבני בנים עדי עד, ואילו לא הוציא הקב"ה את נפשות ישראל בשלימות החירות עד עמקי שורשם ותעלומותיהם, הרי אנו ובני בנינו היינו משועבדים שם, כי אף אם היו יוצאים גופם ונפשותם באיזה דרך בעזר מי ממצרים, אבל בתעלומותיהם ובשורשיהם שאין יד אדם מגעת להוציא ולזכך ולשנות, שם היו נשארם בטומאת מצרים, והיו חוזרים הענפים (הבנים ובני בנים הנמשכים מן שורשי האבות) אל שורשם ואל מקומם, כי החלק הנגלה והמשתנה הוא מקריי, והמקרה לא יתמיד רק יחזור בהמשך הזמן אל עצם טבעו (וכן הוא גם בעבודות ובירורי האדם לזכך ולישר ליבו ונפשו מן הרע אל הטוב,

השיעור השבועי

מיאת ב"ק ארמו"ר שליט"א

בספרי רבותינו הקדושים מצאנו בנא וראדזין זיע"א

מתקיים מדי שבוע ביום רביעי בשעה 11:00 בלילה

בבית המדרש דרוהביטש (בגנר"ט) רחוב מלאכי בעיה"ק ירושלים

דורשי ה' החפצים לזכות את הרבים באור תורה ולישול חלק בהוצאת הגליון, (לזכות, לרפואה, לישועה, או לעילוי נשמה) נא לפנות למערכת במספר 058-3256436 או ע"י כתובת מייל ri0583256436@gmail.com ושכרו הרבה מאד על פי פעלו. כמו כן כל מי שיש הערות בעניני הגליון ולכל עניני הגליון ולקבל את העלון במייל יש לפנות בכתובת הנ"ל

להשיג את ספרי רבותינו הקדושים במייל של המערכת

העלון נתנדב לע"נ רבותינו הקדושים ולזכות יהושע בן חוה לאה ומשפחתו

יו"ל ע"י עמותת מורשת בית איז'בצא ראדזין ע"ר